

СТАНОВИЩЕ

от Ирина Тодорова Тодорова,
доцент по професионално направление 3.4. Социални дейности

относно дисертационен труд на тема:

„ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА ГРИЖИ ЗА ДЕЦА НАСТАНЕНИ В ПРИЕМНИ СЕМЕЙСТВА”

за присъждане на ОНС „доктор”, област на висше образование „Социални,
стопански и правни науки“, професионално направление 3.4. Социални
дейности

на **Пламена Иванова Маркова**

Дисертационният труд на Пламена Маркова отразява хуманността и стремежа на един млад човек и ентусиазиран учен да постави и реши един изключително деликатен, много важен, вечно актуален, но все още не разрешен социален проблем – проблемът за качеството на грижи, които обществото полага за децата, ограничени във възможността да отраснат в техните родни семейства. Идентифицирането, формулирането и поставянето на проблема като цел на дисертацията, демонстрира чувствителността на докторанта към фините нюанси на човеколюбието и грижата не само в онзи формален (макар и много важен) аспект, удовлетворяващ основно базовите потребности на децата, но и на онези най-значими аспекти на привързаността, чувството за сигурност и любовта.

Дисертационният труд ни припомня, че в многократните търсения на „мерители“ на човешката грижа многократно сме пропускали основен източник на познание и критерии за оценка – потребителят. Пламена Маркова превръща малкото дете и „затруднения“ родител в партньор на социалните служби, на учените и експертите и издига техните критерии на нивото на една обща значимост – ниво, на което дете, родител, приеман родител и осиновител, социален работник, експерт и учен стават партньори в един общ процес на грижа. Дисертационният труд обединява критериите на всички и недвусмислено доказва, че обединени в едно, всички участници могат да създадат система за оценка на качеството на грижа с критерии с много висока степен на значимост. Така, със своя труд, Пламена Маркова влиза в редиците на съвременните иноватори, които разгръщат и утвърждават идеята за обединение на всички участници като партньор в един общ процес.

Дисертационния труд доказва валидността, значимостта и резултатите на подобен подход. Той демонстрира способността му да

навлезе и отрази най-деликатните нюанси в отношенията на децата и семействата; да ни подкани да развием нови нива на чувствителност към проблемите на децата и да усъвършенстваме качеството на своята грижа.

Безспорни приноси в дисертацията са:

1. Задълбоченият, критичен анализ на съществуващите практики и модели за оценка на качеството на социалните услуги за деца; изводите за доминиращ акцентът върху формалността на критериите и индикаторите и пропуск в отчитането на ефектите от социалните услуги върху преживяванията на потребителите.

2. Обединяването на всички участници в процеса на предоставяне на социалните услуги за деца в едно и извеждането на децата и техните родители (като потребители на услугите), както и приемни родители и възпитателите в Центровете за настаняване от семеен тип (като основен „доставчик на грижа“) сред основните източници на критерии за оценка на качеството на грижа.

3. Обединяването на критериите за оценка на качеството на участници от всички нива на социалните услуги за деца и създаването на нов, общ и уникален набор от критерии за оценка на качеството на грижа за деца.

4. Създаването на нова методика за оценка на качеството на грижи за деца, основана на новия набор от критерии.

5. Пробирането на методиката и доказването, че създадените на тази основа методики имат висока степен на значимост и дават достатъчно основание за създаването на първата българска методика за оценка на качеството на грижи за деца, изцяло основана на критериите на българските потребители и доставчиците на социални услуги.

6. Доказването, че изведените критерии за оценка на качеството на грижи у нас не противоречат, напротив, съответстват на изведените критерии в световната практика. Нещо повече, изведените критерии обогатяват световния опит в изследване на целесъобразността на структурните показатели и доказва, че потребителите и доставчиците на услугата установяват наличието на тясна връзка между тях и разбирането за качество на социалната услуга.

7. Извеждането на основни проблеми в качеството на грижа за деца, в приемни семейства. Формулиране на ясни и конкретни препоръки за подобряване на качеството на грижата за деца, отглеждани в приемни семейства в България.

Със своя дисертационен труд, Пламена Маркова се присъединява към едно ново поколение учени, към една нова „вълна“ в съвременната социална политика и практика за обединяване на потребители и доставчици от всички нива на социалните услуги, за преосмисляне на проблемите на по-слабите и издигане на качеството на грижите на обществото на едно по-високо и по-хуманно ниво.

Безспорно, този дисертационен труд има принос към: децата, превръщайки ги от потребител в партньор в социалните услуги; към

родителите, припомняйки ни, че именно те са онези най-слаби семейства в нашето общество, нуждаещи се от нашите грижи; към приемните родители, показвайки ни, че грижата за дете, преживяло най-тежката раздяла – раздялата с родното семейство е изключително сложна и има нужда от подкрепа; към възпитателите – показвайки, че формалните грижи за децата, често пропускат най-деликатната част от нуждите на детската душа; към социалните работници, който вече разполагат с инструмент за идентифициране на трудностите на децата и семействата и възможност да усъвършенстват грижата за своите потребители; към експертите, които разполагат с инструмент, разработен у нас, създаден от българските деца и семейства, от българските специалисти и експерти, от българските учени в българска академична среда; към световната наука и практика, която получи безспорното си доказателство и в България, че подход, обединяващ всички участници в един процес е безспорен в усъвършенстването на процеса на търсене и разрешаване на проблемите.

Нямам критични бележки по дисертационното изследване.

Заключение

В заключение, бих искала да изкажа възхищението си от стремежа на един млад човек да посвети себе си на въпроси, касаещи хуманността и грижите на обществото за децата; на усилията, които е положил, за да проведе своите изследвания; на приноса му към усъвършенстване на качеството на грижи за деца в нашата страна, предоставяйки ни нова методика за идентифициране на проблемите и възможност за насочване към техните решения.

Дисертационният труд представлява цялостно и актуално изследване в значима област от познанието за човека и социалната практика. Чрез него Пламена Маркова демонстрира способностите си да идентифицира значими социални проблеми, да анализира тяхното развитие в миналото и настоящето, да планира и провежда емпирични изследвания, да анализира резултатите и да извежда препоръки за подобряване на съвременната социална практика. Приносите на дисертационния ѝ труд имат както теоретичен, така и приложно-практичен характер.

Убедено давам своята положителна оценка и препоръчам на уважаемите членове на Научното жури, да гласуват положително за присъждането на Пламена Маркова на образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.4. Социални дейности.

26.01.2020 г.
гр. Варна

Разработил становището:
Доц.д-р Ирина Тодорова